

1.882

ABONEMENT :

Pour un an D. 2
Edition spécial. 500 Ptrs.

ADRESSE :

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph. St. 865
XXIVème ANNÉE

15 Août 1929

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMÎ, EDEBÎ, İKTİSADÎ

No. 279

ABONEMAN :

Seneliği [24 Nüsha] Türkiye
için 2 1/2, hariç için 2 D.
Âlâ kağıdıısı 5 Liradır

İDAREHANESİ :

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi dördüncü sene

15 Agustos 1929

Kısasa Kısas

Kendisini müthiş bir ölüm anıyla karşılaştıran ve aylarca baygın, bihuş yatıran hastalık azıcık hafiflemişti Aziz Bey ilk gözünü açtığı zaman etrafında gene o kadını, gene karısını aradı. Ona o geceyi o müthiş geceyi hiç hatırlamayan bir adam haliyle baktı; her hangi bir hastalıktan yatan ve her hangi bir şeyden bahseden bir zevç gibi hitap etti. Mukbilenin yanakları birden al, al oldu. Başından sıcak sular dökülüyor gibi, vücudunun her yanında yanmalar, ürpermeler duydu. Cevaplarını kekeliyerek geveliyerek verdi. Sözlerini nefesi kesilerek küçükle söyleyebildi. Zevcinin gözlerini açtığı ana kadar o da bir az mes'eleyi anutmuş gibiydi. Belki ayılıp açılacağını bile tahmin ve ümit etmiyordu. Hastanın vaziyeti gayet mühim olduğu için evin içi birden kalabalıklaşmış günlerin geçmesiyle, söz mevzularının değişmesiyle o dımağında alev gibi yanan nokta biraz güllerle örtülmüş gibiydi. Mamafî ona kimse son geceyi ve son vaziyeti hatırlatacak ne bir söz ne de bir harekette bulunmamıştı. Aziz Bey de üç ay kendini bilmeden yattıktan sonra aynı suretle hareket etti. Sonra Mukbile yavaş yavaş açıldı ve güya hadisenin sebebi kendisi değilmiş gibi hastalığının uzamasından bile şikâyetinde bulundu. Çünkü ta evelden, evlendikleri zamandan beri kendisini mağdur ve her hareketini mazur gören bir zihniyeti vardı. Evet o hep kendisine gâdre uğramış göziyle bakar ve bunun sebebi olan kocasına bir kin beslerdi. Bu kin onda günden güne artıyor kalbinde düyümlenip kalan aşkının, gölgede kalmış bir tomurcuk gibi açılmıyan gençlik hırs ve hülyalarının acısıyla sonunu düşünmeden uçuyor ba-

şını vuracak kalbini delecek kanatacak bir dal arıyordu.

Aziz Bey kurnaz ve işgüzar bir adam olduğu için bir çok büyük da'irelerde dostlar peyda etmiş, müteahhitlik işlerinden vurduğu külliyetli paralarla kuvvetli bir vaziyet elde etmiş ve pratik sahada epice yükselmişti. Yaşının geçiş ve kendisinin çirkin olmasına rağmen bukadar genç güzel ve duygulu bir kızı da bu sayede alabilmişti. Gerçi mukbile onu ilk gördüğündede beğenmemiş, bir araba gibi vücudunun önünde gidin şişik karnı, katmer, katmer boynunun etleri içinden kırmızılari görünen iri patlak gözleri ve etli dudakları onda bir nefret uyandırmıştı. Fakat bunı hiç belli etmedi zenginliğin sıcak ve yumuşak kadifelerine kendisini terk etmekde gizli bir zevk gizli bir haz duydu. Mâ-mâfih bu haz çok sürmedi emelleri, havvesleri çok geçmeden değişti. Her sabah aynada koyu kestane rengindeki saçlarını tararken uzunca boyuna, olgun endamiyle ceylan gözlerine benzeyen uzun kirpiklili siyah gözlerine derin derin dalmağa başladı. Bileklerinden yukarıya doğru tatlı bir tenasüble fil dişi gibi uzayan kollarını; kıvrımları, büglümleri tatlı bir dolgunlukla titreyen endamını, belinin ve bacaklarının aşağıya doğru süzülüp inen yerlerini süzer ve içini çekerdi. Yumuk birer göyercin yavrusu gibi duran çıplak ayaklarıyla halıların üzerinde gezinmekde içini gıcıklayan bir haz, bir yabancı elin vücudunda dolaşmasına benzer bir zevk duyardı hülâsa kendisini çok beğenir kocasına lâayık bulmaz, ve bir başka hayalin hasretini çekerdi. Hakikaten evlendikten sonra çok güzelleşmiş ve her mevsimde çeşit çeşit yapırdığı elbiseler onun hem vücudunu hem ruhunu çok değiştirmişti.

Her sabah kocasının ve kaynanasının bulunduğu odaya inmez, limon rengindeki yarı açık sabahlığıyla aynasının karşısında saçlarına muhtelif şekiller verir pencerenin önünden geçenlere bakarak içlerinden sevgili beğenirdi. Bu suretle gözüne ve gönlüne göre birisini bulmayacağını, bulsada emeline istediği gibi eremiyeceğini anladı. Çünkü birkaç defa Tünel başında rast geldiği esmer ve güzel bir genci çok beğendiği halde görüşmemiş, bir kaç [defada [Pangaltıdaki evlerine kadar kendisini tâkip eden tek gözlüklü şik bir adamın hayalini arkasında aramıştı. En son bulduğu çare kendisini günlerce meşgul etti bu çareyi o bulmamış olmakla beraber ölümün sırrını ve yahut hayatın ebedi. saadetini keşfeden bir fen adamı, bir ilim adamı gibi saadetin zevkini günlerce unutmadı. Ve bu ne kadar kolay olmuşdu!

Bir sabah Adana treniyle beş on gün için o taraflara giden kocasının yanında istasyona kadar gelmiş o gitdikten sonra vapurla dönerken yan kamarada kendisine yerini veren Cavit bey isminde genç bir mühendisle tanışmışdı. Tünelde, tramvayda beraber gitmişler Pangaltıda beraber inmişlerdi. Bu gönlünün istediği ve gözlerinin beğendiği gibi bir gençdi. Hemen hemen kendi boyunda ve belki iki parmak daha uzun, dolgun endamlı kaşları gözleri keskin buğday renkli genç ayrılırken kendisinden tekrar görüşmek üzere söz istedi.

Her zaman evden çıkamayacağını ve yalnız çıkmağa vesile bulamayacağını söylemiş fakat Cavit bey hiç olmazsa dış ciye, doktora, terziye, maniküre gitmek üzere çıkabileceğini hatırlatmıştı. İşte bu söz onun ilhamını açtı, zihninde yollar, kanallar buldu ve son felâkete kadar geldi. O günden sonra Mukbile huylarını

bir kat daha değiştirdi ve bir hastalık iddaasıdır tutturdu. Asiz bey onu gâh anesiyle, gâh yalnız olarak tanıdığı doktorlara gönderdi, kaç çeşit mütehassısları eve getirip muayene ve tedavisine çalıştı. Fakat bir türlü önüne geçemedi. Çünkü onun vücudunda belli başlı bir hastalık yoktu. Kendisinde hiç bir maraz bulamayan doktorlarda ancak «sinir»e atfediyorlar «sinir!» diyorlardı. Hakikaten onun vücudu, bunyesi değil, ruhu, damarları, gönlü hasta idi. Sonra kendisi «yukarıda başım dönüyor!» diyerek en alt katdaki odaya indi. Aziz beyin karyolasını yukarıya nakl ettirdi. bütün yaz mevsimini önünde açıklığı ve manzarası olmayan bu boş odada geçirdi. Kış yaklaşıncı rütubetden mut'esir olmasın diye tekrar odasına çıkmasını söylediler istemedi. Artık karlar yağmağa başlamıştı. Gicelerin on sekiz saat uzamasına rağmen o uyumuyor, sobası ve lambası yandıkça kocasında merak ediyordu. Bir gece ortalığı ince bir kar bürünmüş bağçedeki çamların ve hurmaların dalları bem beyaz bir örtü ile gümüş bulutlardan sızan bir ay ışığında göklere uzanmış nurdan eller gibi hafif bir aydınlıkla seçiliyordu. Sokaklardan ayak sesleri çekilmiş köpek sesleri susmuşdu. Yumak yumak beyaz bulutlar göklerde uçuşurken Aziz bey sofaya çıkup bağçeye doğru baktı. Mukbilenin halâ ışığı yanıyor, sobası yanıyor, fakat hiç sesi, tıkırdısı işitilmiyordu. Penceresinden karlara vuran ziya-larda bir hayaletin ayrılup doğrulduğunu görülüyordu. Biran bu hayaleti iki görür gibi oldu. Ve bu vehim boğazında acı bir burğuntu yaptı. Tekrar gözlerini aşağıya dikdi, ilerdeki uzanmış çam dallarına ve hurma yapraklarına doğru uzayan beyaz yerlerde iki gölgenin kılmıldadığını boş bir odanın aynasında birleşen çiftlerin akisleri halinde seçer

gibi oldu. Sofadaki eski feslerden yapılmış ince-terlikleri giydi ve ayaklarının uçları ile merdivenlere gayet yavaş basarak inmeğe başladı. Fakat merdivenin enine sığmayacak kadar şişman vücudu basamakları geçtikçe tahtalar esniyor, bazen duyulacak kadar gıcırıyordu. Fakat halâ uyanık olduğu halde mukbile kapısını açıp bakmamıştı. Aziz bey biran tereddüt etti [acaba kuru bir vehmemi kapılıyorum? mahcup olmayayım?] dedi. İçinden bir şey mütemadiyen burguluyor, mütemadiyen itiyordu. Hiç kendisini bilmeden kapunun topuzunu çevirdi. Kapu açılmadı.. büsbütün çıldırdı kan beynine hücum etti birden omuzu ile itti, ve derhal kapu arkasına kadar gerilince yatakda soyunmuş iki gölge gözüne ilişti.

— Ne!? bu ne!? Mukbile bu ne? diye bağırdı. Sesi boğazına tıkanmış boğuk, hançeresi parçalanmış bir adamdan çıkar gibi;

— Ne!? bu ne!? diye bağırarak için morarıyordu. Mukbile hiç istifini bozmayan bir çehre ile:

— Ne imiş, ne varmış ayol, ne varmış doktor, doktor bey görmüyormusun? doktor Cavit bey deedi. O morrup bağırub döyünerek.

— Peki kimden öğrendin? neden soyundun? sözlerine Mukbile derhal:

— Muayene olmak için dedi.

— Ya o?

— Oda çok fazla sıcaktı onun için! diye cevap verdi, ve biraz konuşmaktan bu suretlede bir t'vil uydurmakdan, bulduğu kuvvetle haklı vaziyetine girmişti. Aziz bey halâ fırlamış kanlı gözleri, morarmış çehresi ve kopmuş bir hançere gibi boğazından çıkmayan sesiyle bağırarak, boğmak, öldürmek hırsıyla kıvranıyordu. Kanının beynine hücum etmemesi yüzünden kapının eşigine bir divar

gibi yıkıldı. Gürültülerden uyanan hizmetçiler karanlıkta köşelerden bakıyorlar fakat odaya gelemiyorlardı. Annesi aşağıya inerken (Mukbile bu ne) diyen oğlunun boğuk feryadına bir başka sesin (Kısas) dediğini duymuşdu. O oğlunun üzerine kapanup ağlarken Cavit bey civardaki (Melvil) eczahanesine bir doktor çağırmaya koşmuş ve oradan gitmiş di. Gelenler kan aldılar, buz koydular, ıslak bezler sardılar ve mes'eleyi sorup biraz öğrendikten sonra hastayı başka bir odaya yatırdılar. Günlerce ve aylarca bu işler devam etti. Buzlar ve bezler kondi. Hekimler, cerrahlar geldi ve Aziz bey sağ kolu ve ayağı tutmayan bir (yarım felc) ile ölümden kurtulduktan sonra gözünü açtığı gün Mukbileyi aradı ve hiç bir şeyden bahsetmedi yalnız annesi bunu onun yanına koymamak için gözlerini yıldızlara dikerek aht etmişdi yetmiş gün sonra ayıbını yüzüne vurmak ve tezkeresini eline vermek emeliyle çekmecesinden eline geçirdiği biri vakaadan sonraya ikisi de ilk tanıştıkları zamana ayit üç mektuble üç resmi oğlu ile Mukbilenin arasına attı.

— Bunun neresi doktormuş... mühendis diye imza atıyor, kendisini mühendis diye takdim ediyor, mühendis diye adres veriyor dedi. Ve Cavitle Mukbilenin yan yana alınmış baş başa dayanmış yarı çıplak resimlerine Aziz Beyin gözleri ilişince başı bir anda geriye düşüverdi. Kaynanası:

— Ah ne oldu. Ah ne oldu? en sonra buda mi oldu diye Mukbilenin yüzüne doğru bağırırken Mukbile sarardı, sarardı:

— Evet kısasa kısas oldu dedi.

Salih Zeki

İmtiyaz sahibi: Dr. Abdullah Cevdet

Mes'ul müdürü: Dr. Abdi Hüsnü

Selamet Matbaası